

Тема 10: Підготовка молоді з особливими потребами до взаємодії в професійному колективі не залежно від рівня здоров'я.

ПЛАН

1. Розвиток професіоналізму у молоді з особливими потребами.
2. Принципи професійної підготовки молоді з особливими потребами.
3. Соціально-психологічна робота з молоддю, яка має особливі потреби.

Ключові поняття: *професіоналізм, професійна підготовка, професійний інтерес.*

1. Розвиток професіоналізму у молоді з особливими потребами.

Умови сьогодення вимагають конкурентоспроможних фахівців, які не лише набувають можливостей оперувати отриманими знаннями, а й здатні пристосовуватися до потреб ринку праці. Одним з найважливіших напрямів сучасної професійної вищої освіти слід визначити компетентнісну стратегію, пов'язану з перенесенням акцентів на формування професійної компетентності майбутніх фахівців.

Аналіз наукової літератури з цього питання свідчить про те, що поняття «компетентність» відображає певний рівень професіоналізму особистості. Під «професіоналізмом» ми розуміємо особливу властивість людини систематично, ефективно, надійно виконувати складну діяльність за різноманітних умов. У цьому понятті відображається ступінь оволодіння людиною структурою професійної діяльності, яка відповідає існуючим у суспільстві стандартам та об'єктивним вимогам.

Можна виділити чотири етапи професіоналізації: пошук і вибір професії; освоєння професії; соціальна і професійна адаптація; виконання професійної діяльності. На кожному з цих етапів відбувається зміна провідних механізмів детермінації діяльності, змінюються її цілі. Якщо на початкових етапах суб'єкт ставить перед собою мету освоїти професію, пристосуватися до її вимог, то на подальших – він прагне змінити її зміст та умови. Таким чином, професійний розвиток особистості є невід'ємною частиною її професіоналізації.

2. Принципи професійної підготовки молоді з особливими потребами.

Можна виділити основні принципи професійної підготовки молоді з особливими потребами: принцип комплексності; принцип обґрунтування вибору пріоритетів; принцип доступності і рівних можливостей; принцип

гуманізму; принцип соціальної компетентності та нормативно-правової підготовленості таких осіб; принцип професійної мобільності; принцип універсалізації; принцип оптимального зіставлення; принцип виховання ділових якостей; принцип постійності та безперервності; принцип гнучкості.

Нерідко люди з особливими потребами переоцінюють свої можливості й обирають ту професію, яка надалі може погіршити стан їх здоров'я. Тому дуже важливо вчасно й правильно визначити сферу їх майбутньої діяльності.

3. Соціально-психологічна робота з молоддю, яка має особливі потреби.

У першу чергу у соціально-психологічній роботі необхідно враховувати професійний інтерес учнів із особливими потребами. Процес формування професійних інтересів в учнів із особливими потребами відбувається за тими ж закономірностями, що й у здорових однолітків, однак має специфічні особливості:

1. Формування професійних інтересів відбувається в умовах обмеженого вибору професії.

2. Розвиток професійних інтересів відбувається відповідно до наявного рівня компенсаторних функцій, навичок соціального і побутового орієнтування.

3. Процес формування професійних інтересів в учнів із особливими потребами має бути цілеспрямованим, з активною участю у ньому вчителів, вихователів, лікарів та батьків.

4. Рекомендації щодо вибору професії мають розроблятися з урахуванням певних загальнофізичних, сенсорних, інтелектуальних якостей, таких як: загальний стан здоров'я і залишкового зору, рівень розвитку опорно-рухового апарату; інтелектуальні здібності й природні здібності (за наявності інтересу до розумової праці); організаторські здібності, суспільна активність (за наявності інтересу до суспільної роботи); розвиток слухового аналізатора; розвиток усіх збережених аналізаторів (за наявності інтересу до професій, специфіка яких вимагає складного самоконтролю за участю сукупності аналізаторів).

5. Рекомендації з вибору професії слід розробляти з урахуванням санітарно-гігієнічних протипоказань щодо шкідливих впливів.

Розвиток професійної спрямованості йде через вирішення протиріч між інтересами та здатністю до певного виду професійної діяльності, між інтересами особистості й потребами суспільства в кадрах тощо.

Основними завданнями процесу формування готовності школярів із особливими потребами до одержання професійної освіти є:

1. Організація профорієнтаційної роботи, починаючи із середньої навчальної ланки, закінчуючи учнями старших класів.

2. Вироблення свідомого вибору майбутньої професії школярами старших класів.

3. Досягнення високого ступеня реабілітованості, достатньої для реалізації професійних інтересів учнів при подальшому й майбутньому працевлаштуванні.

4. Засвоєння основних рухових вмінь і навичок просторового орієнтування, що сприяють кращій адаптації школярів у нових для себе умовах після закінчення спеціальної школи.

5. Формування основ психологічної культури поведінки в суспільстві, навичок комунікативності й впевненості в собі.

6. Підвищення фізичної активності органів і систем організму школярів, ослаблених хворобою.

7. Використання здоров'я зберігальних технологій з метою зміцнення здоров'я, сприяння всебічному розвитку організму особистості з особливими потребами.

Для успішного професійного самовизначення старшокласників та студентів із особливими потребами необхідно здійснення системи заходів, спрямованих на усвідомлення ними своїх здібностей і можливостей, співвідношення їх з власними бажаннями. Такими заходами є: проведення бесід з батьками учнів та студентів із особливими потребами; здійснення професійної діагностики старшокласників та студентів із порушеннями здоров'я; організація спеціальних тренінгових занять; проведення індивідуальних консультацій.